PETRA

Obchod s cirkevnými potrebami a knihkupectvo má na sklade:

080 01 PREŠOV, ul. SSR 1

Dr. J. Šuvarský: **Biskup Gorazd** (čes.)	48,—
Pravoslávny katechizmus (slov.)	9,—
Fencik: **Liturgika** (rus.)	3,80
Patriarcha Alexij: **Výběr z díla** (český)	10,—
Patriarcha Sergij: **O spasení** (slov.)	10,—
Metropolita Nikolaj: **Výňatok z diela**	12,—
Dr. Št. Pružinský: **Patrológia I.**	41,—
Metr. Jelevferij: **Na Božej nive** (rus. a slov.)	10,—
Homiletika	10,—
Dr. Kačur I.: **Stručný prehľad cirkevnej archeológie**	15,—
Základné bohoslovie	24,—
Teologická motivace (čes.)	9.—
Prot. P. Aleš: **Cirkevné dejiny I.**	150,—
Pravoslávny katechizmus (český a rus.)	10,—
Dr. Št. Pružinský: **Úvod do Písma sv. Nového zákona**	98,—
Teologický zborník IV.	52,—
Teologický zborník V.	60,—
Dr. P. Kernaševič: **Zrovnávacie bohoslovie**	112,—
Teologický zborník VI.	73,—
Teologický zborník VII.	67,—
Naše pravoslaví	10,—
Služebník cirk. slov.	60,—

Budúce číslo vyjde 10. januára 1981

Vydava: Pravoslavna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: 080 01 Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel.: 313 79. Vedie redakčná rada. Vedúci a zodpovedný redaktor prot. dr. Š. Pružinský. Technický red. Helena Ferencová. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Duklianske tlačiarne, národny podnik, Prešov. Ročne predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávku prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS — Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 18 — Povolené SÚTI 15/0 z 27. 12. 1972.
Číslo indexu 49 442.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČ. XXVI. — MESAČNÍK PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI — Č. 12/1980

Posmrtné spomienky

Dňa 18. septembra 1980 odovzdal svoju nesmrteľnú dušu Stvoriteľovi brat Jozef Straka z Miľpoša vo veku 79 rokov. Nebohý bol spoluzakladateľom pravoslávnej farnosti Miľpoš spolu s vtedajším tamojším správcom farnosti d. o. Andrejom Cuglevičom. Vtedy vykonával funkciu kurátora. Pradedovskej viere zostal verný do konca svojho života, čoho dôkazom je i to, že sviatosť chorých prijal z rúk pravoslávneho duchovného. Pohrebný obrad vykonal dňa 20. 9. t. r. d. o. Sergej Cuper, správca pravoslávnej farnosti Ľutina, d. o. prot. J. Iljuk, spirituál PBF, a d. o. prot. P. Pidanič, predseda misijného odboru pri ER v Prešove.

Vičnaja jemu pamjať!

Dňa 3. októbra 1980 večer odvzdal svoju nesmrteľnú dušu Stvoriteľovi po ťažkej chorobe dlhoročný kurátor pravoslávnej cirkevnej obce v Livove, brat Štefan Choma, vo veku 47 rokov. Nebohý bol vzorným otcom rodiny, dobrým pravoslávnym veriacim i funkcionárom pri rade MNV v Livove. Pohrebný obrad za veľkej účasti veriacich vykonal dňa 5. 10. 1980 administrátor farnosti prot. P. Pidanič z Lukova. Nad otvoreným hrobom sa s nebohým bratom Štefanom za obec Livov rozlúčil predseda MNV a spolupracovníci z jeho posledného pracoviska.

Vičnaja jemu pamjať!

Vianočné posolstvo Posvätnej synody pravoslávnej cirkvi v Československu

DÔSTOJNÉMU DUCHOVENSTVU A VERNÝM DIETKAM PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI

Christos raždajetsja, slavite!

Spojení duchom a modlitbami s Vami, vážení otcovia, bratia a sestry, opakujeme s Vami v našich svätyniach pri bohoslužbe častokrát oduševnelé slová troparu: „Roždestvo Tvoje, Christe Bože naš, vozsija mirovi svet razuma." Christova cirkev zvestuje celému svetu radostnú správu o príchode Syna Božieho na zem. Jeho vtelením zasvietilo božské svetlo na zem hriechom potemnelú. Christos sa zjavil na zemi a s ľuďmi žil, ale neoddelil sa v božstve s Otcom a svätým Duchom. V tom istom čase sa najtesnejšie zjednotil s človekom a odhalil nám závoj tajomstva života a smrti, lásky a pokoja. Na zem zostúpilo večné Slnko pravdy, nebeské kráľovstvo plné milosti. Božské Dieťa Isus Christos, v chudobných plienkach, slabý telesne, obsahoval však podľa božstva celý svet, z neobmedzenej lásky k človeku si želal podobať sa nám okrem hriechu, aby sme spojení s Jeho božským svetlom sa stali druhým svetlom, účastníkmi božej milosti svojím zbožným životom a vernosťou pravoslávnej cirkvi.

Stvoriteľ poctil človeka svojím obrazom. Sám Christos nielen že ho ozdobil vynikajúcimi vlastnosťami v zrovnaní s ostatným stvoreným svetom, ale ospravedlnil zhrešivšieho človeka pred súdom Božím. Jeho obetavé zásluhy nám priniesli mnohé blahá na zemi a On nám otvoril bránu do večného života po ukončení života pozemského.

Láskavý náš Spasiteľ svojím ponížením v tele odsúdil hriech, ktorý nás umŕtvil, ale uviedol ľudský rod na slobodu do dôstojnosti Božích synov podľa milosti a zjednotil smrteľné s Nesmrteľným.

Vtelením Christovým na zem „zasvietilo slnko spravodlivosti." Toto nadprirodzené svetlo „osvetľuje každého človeka" (modlitba 1. hod.) Po temnej noci radostne vítame prirodzené svetlo, ktoré dáva energiu a život celej prírode. O to viac božské slnko, Christos, nás nielen očistil od dedičného hriechu, ale daroval ľuďom najdokonalejšie jestvovanie. Toto vznešené slúženie človeku mohol vykonať len Boh, ktorý sa stal človekom. Nebolo možné vykonať spásu človeka mimo ľudskú prirodzenosť. Zlo mohlo byť prekonané v bezhriešnom tele, oslobodenom od každého hriechu. Podľa predvečného plánu svätej Trojice „Boh poslal svojho Syna, ktorý odsúdil hriech v tele" (Rim 8, 3).

Narodením Christovým vošiel človek znovu do zväzku s Bohom (Mr 3, 35). Človek bol obnovený, očistený a posvätený krvou Christovou a sv. Duchom a ožiarený evanjeliom. Minulo sa dávne nepriateľstvo, Pán priniesol pokoj na zem a my hľadáme tento posvätný pokoj vierou a láskou k Bohu. Kresťan, ktorý prebýva v Božej láske, nachádza prameň lásky k blížnemu a skutkami ju prejavuje. Tí, ktorí plnia príkazy Božie, sú „synmi svetla a synmi dňa" (1 Sol 5, 5), toho Svetla, ktoré sa nám odhalilo v evanjeliu: „Ja som svetlo sveta" (Jn 8, 12), povedal o sebe Spasiteľ. Toto večné svetlo osvetľuje milióny ľudí. Kto žije v tomto svetle neformálne, ale s plnou oddanosťou, rozširuje medzi ľuďmi pokoj, ochraňuje utláčaných, pomáha potrebným, bezbranným utečencom, hladným deťom a množstvu trpiteľov zbavených slobody ukrutnými ľuďmi, srdce ktorých je plné nenávisti a nepriateľstva.

V dňoch 23.—27. septembra t. r. zasadal v Sofii významný Svetový parlament národov za svetový mier zo všetkých svetadielov, na ktorom sa zúčastnila tiež delegácia našej cirkvi. Vo vyhlásení sa okrem iného hovorí: „Žiť v mieri je posvätným a neodňateľným právom každého človeka a každého národa. Mier je všeobecná a najcennejšia dôstojnosť ľudstva, hlavná podmienka a predpoklad pokroku. Uskutočnenie sociálnych, hospodárskych a politických práv je možné len pri zabezpečení práva človeka na mier, práva na život."

Toto hľadisko zastáva i naša cirkev, ktorá sa zúčastňuje na mierových akciách. — Zločiny zatemňujú rozum človeka, ale narodením Christovým sa „svetu zjavilo svetlo poznania." Pre hriech opúšťa človeka vnútorná milosť sv. Ducha a otupuje sa i rozum. Ale keď nebo navštívilo ľudí, odhalil im Christos tajomstvo svojej premúdrosti (1 Kor 2, 7, 10). Toto milostivé svetlo osvietilo rozumy apoštolov, ktorí prenikli do hlbín tajomstva Božieho videnia. I my sa budeme usilovať o to, aby sme sa stali

chrámami svätého Ducha svojím zbožným životom. Sme presvedčení, že v našich srdciach sídli Duch svätý, pretože ináč by ste, otcovia, bratia a sestry, nevydržali ťažkú skúšku spred dvanástich rokov a zostali verní pravoslávnej cirkvi, v ktorej pokorne kráčate cestou spasenia.

V týchto požehnaných dňoch pomodlime sa vrúcne k božskému Dieťaťu Christovi, aby nám ako „Knieža pokoja" pomohol dosiahnuť trvalý fyzický a duchovný pokoj a aby ovplyvnil srdcia ľudí nepriateľských pokojnému žitiu. Rady bojovníkov za mier stále rastú ,a to nás presvedčuje, že zvíťazí trvalý a spravodlivý mier nad silami zla — vojny.

S citom vrúcnej lásky zasielame naše blahoželanie duchovenstvu a veriacim, zbožným členom pravoslávnej cirkvi v našej vlasti, k sviatku Narodenia Pána a k Novému roku. Všetkým Vám vyprosujeme od božského Dieťaťa Christa dobré zdravie, šťastie, radosť v rodinách a pokoj. Kiež nám všetkým náš láskavý Spasiteľ žehná v nastávajúcom novom roku a daruje zemi pokoj a kľud. Nech prekvitá a upevňuje sa naša cirkev a vlasť gigantickým budovaním. Kiež nás pokrýva Božie Dieťa Christos omoforom svojej bohatej milosti.

Z celej duše Vás milujúcich arcipastierov vyprosujeme Vám všetkým v modlitbách požehnanie od Boha.

Praha, Narodenie Pána 1980/81

Christos raždajetsja — slavite Jeho!

† Dorotej,
metropolita pražský
a celého Československa

† Nikolaj,
biskup prešovský

† Nikanor,
biskup michalovský

Svätiteľ Nikolaj

„Pravilo viry i obraz krotosti, vozderžanija učiteľa, javi ťa stadu tvojemu, jaže veščej istina. Seho radi sťažal jesi smirenijem vysokaja, niščetoju bohataja, otče svjaščennonačaľniče Nikolaje, moli Christa Boha spastisja dušam našim". Týmito slovami oslavuje svätá pravoslávna cirkev veľkého svätca Božieho Nikolaja Divotvorcu, arcibiskupa Myr Licejských.

Z jeho života je známych veľa príhod a ešte viac vieme o jeho zázrakoch, uskutočnených po smrti. Celý svet pozná jeho pomoc tým, ktorí sa naňho s modlitbou obrátili. Svätcov bolo v Christovej cirkvi mnoho, ale jedným z najuctievanejších je svätý Nikolaj, veľký orodovník za všetkých biednych, rýchly pomocník pre všetkých, ktorí sú v nebezpečenstve. Meno svätého Nikolaja pozná a uctieva celý kresťanský svet, a nielen kresťanský. Všetky príbehy, týkajúce sa svätého Nikolaja, nám ukazujú obraz obetavej služby. V malom i vo veľkom sa úplne oddal službe ľudu. Snáď preto niet takého chrámu, kde by nemali jeho ikonu.

Život svätého Nikolaja pozná dobre každý pravoslávny kresťan.

Keď bol sv. Nikolaj zvolený na myrlicejskú katedru, kde neúnavne hlásal slovo Božie a robil dobré skutky milosrdenstva, stal sa tak živým príkladom viery a vzorom pokory pre svoje stádo. V celej tradícii o sv. Nikolajovi niet protirečení. Jedna udalosť dopĺňa druhú a možno povedať, že medzi svätými nie je veľa takých, ktorých by si veriaci vedeli tak živo predstaviť. Bol pokorný, ale vášnivo bránil čistotu pravoslávia proti herézam.

Tradícia nám zachovala udalosť, keď v hneve sa neovládol pri obvinení heretika Ária za jeho nedostatočné učenie o Synu Božom. Zbor biskupov ho za horkokrvnosť potrestal zákazom slúženia. Ale potom sa zopakovalo to videnie, ktoré už raz bolo pri jeho povolaní na biskupskú službu: Pán mu podal evanjelium a Matka Božia rozprestrela nad ním svoj omofor. A otcovia snemu pochopili, že Boh mu odpúšťa jeho čin a volá ho znovu, aby pásal stádo Jeho cirkvi. Svätý Nikolaj tak aj urobil a chránil svoje stádo pred heretikmi tak, ako dobrý pastier starostlivo chráni svoje ovce pred vlkmi.

Sv. Nikolaj bol pre svoje duchovné stádo príkladom viery a pokory a tiež zvestovateľom pravdy. Jeho viera bola prostá, nevyumelkovaná, prijatá od otcov ešte v časoch apoštolských. Bol dedičom mužov apoštolských a súčasne, ako o ňom hovoria teológovia, i dedičom ich jednoduchosti vo viere. Podobne ako oni, nevidel dokonalosť kresťanskej cnosti v ponorení sa do ne-

postihnuteľného, ale v lepšom plnení spoznaného. Podobne ako oni si cenil vieru nie podľa slov, ale podľa skutkov. Myslieť tak, ako myslia všetci pravo veriaci, učiť tak, ako učili otcovia predchádzajúcich vekov — to je tá kráľovská cesta, ktorou svätý Nikolaj kráčal a ktorou viedol svoje stádo.

Sám svätý Nikolaj bol živým príkladom viery a pre všetkých bol učiteľom zdržanlivosti, o čom hovorí celý jeho život. Pochádzal z prostého a nevýznamného rodu a snáď preto ho ľúbili už počas jeho života ľudia jednoduchí. Ale hlavné bolo to, že on sám vždy pevne stál celou svojou dušou pri jednoduchých ľuďoch, pri tých, ktorým ubližovali. V jeho životopise môžeme čítať, ako často prichádzal na pomoc práve v tej chvíli, keď ešte mohol zabrániť nespravodlivosti.

Svätý Nikolaj vo svojom vysokom postavení biskupa vedel ochraňovať i pravú kresťanskú pokoru, ktorá ho neponižovala, ale naopak, povyšovala v očiach ľudu. Bol veľkým vo svojej pokore, ako sa hovorí v tropare k jeho sviatku. Bol nemajetný, pretože všetko rozdal chudobným. Ale v tejto chudobe bol naozaj bohatý — duchovne. Všetci, ktorí čítali jeho životopis, vedia, ako sv. Nikolaj, ešte ako presbyter, zachránil od hanby dcéry jedného schudobnelého otca tým, že „uzelci tri zlata tajasja podal" (z akafistu).

I po svojej smrti sv. Nikolaj neprestal prosiť Boha za všetkých potrebných biednych. Utiekali sa k nemu ľudia s modlitbou pri stroskotaniach lodí, a on sa zjavoval za kormidlom a vyviedol loď z nebezpečenstva. Modlili sa k nemu tí, čo prišli o všetko, tí, čo upadli do pokušenia dať sa zlou cestou a svätý Nikolaj všetkých zachraňoval.

Od dávnosti sa nám zachovali ikonopisné podoby svätého Nikolaja; na niektorých z nich je zobrazená celá jeho postava v úplnom biskupskom oblečení, vo felone, ktorý kedysi nosili biskupi, s omoforom na pleciach. V jednej ruke drží vyobrazenie chrámu a v druhej meč. Je to symbol jeho biskupskej služby ako arcipastiera, ochrancu cirkvi Božej a nositeľa moci danej Ježišom Christom apoštolom a ich nasledovníkom — biskupom. Častejšie sa stretávame s ikonou poprsia oblečeného do felonu s omoforom. Nad hlavou tu má sv. Nikolaj z jednej strany Spasiteľa, z druhej Božiu Matku, tak, ako to bolo v oboch videniach pri jeho vyvolení na službu svätiteľa: Pán podáva sv. evanjelium a Matka Božia rozprestiera svoj omofor nad sv. Nikolajom. Tieto vyobrazenia nehovoria len o nebeskom zjavení, ale svedčia tiež o tom, že svätý Nikolaj svojím životom a pastierskou činnosťou naplnil Christovo evanjelium a podľa vzoru Ježiša Christa niesol spolu s omoforom na svojich pleciach každú „zblúdilú ovečku ohrozenú", aby ju priviedol k Bohu. Hovorí o tom kondak svätcovi: „V Mirech svjate, svjaščennodejstviteľ pokazalsja jesi; Christovo bo prepodobne Evanhelije ispolniv, položil jesi dušu tvoju o ľudech tvojich i spasl jesi nepovinnyja ot smerti. Seho radi osvjatilsja jesi, jako velikij tajnik Božija blahodati".

† Nikolaj,
biskup prešovský

Keď dávaš almužnu, nech nevie tvoja ľavica, čo robí tvoja pravica, aby bola tvoja almužna v skrytosti, a tvoj Otec, ktorý vidí v skrytosti, on ti odplatí zjavne (Mt 6, 3—4).

Z bázne do radosti

„Nebojte sa, lebo hľa, zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu..." (Luk. 2, 10).

Pastierov, ktorí pásli svoje stádo v krajine pri Betleheme v Palestíne, zmocnila sa veľká bázeň — ako vysvetľuje sv. evanjelista Lukáš, — keď sa pri nich objavil Boží posol — anjel a „sláva Pánova ich osvietila".

Stretnutie človeka s Božou všemohúcnosťou a majestátom vyvoláva v duši najprv neistotu, úžas a strach. Ak sa približujeme k Bohu mimo Christa, poznávame jeho nesmiernu velebnosť a nekonečnosť a súčasne svoju malosť a ničotnosť. Veď niekedy stačí stretnúť sa len s velebnosťou Stvoriteľových rúk, s mohutnými prejavmi jeho prírody s tajomnými zákonmi a skrytými energiami, by sme zastali v údive, ba i v strachu. Nie div, že naši predkovia, prv než boli osvietení radostnou zvesťou kresťanstva, ktoré oslobodzuje človeka od strachu z prírody a jej javov, vidiac v nich prejav Božej múdrosti a lásky, báli sa prírody a prírodu v svojom pohanskom nerozume zbožšťovali. Starozákonný žalmista vyznáva v žalme 49. (50.): „Silný Boh bohov, Hospodin prehovoril a zavolal na zem od východu slnka až po jeho západ. Zo Siona, z dokonalej krásy zaskvel sa Boh. Príde náš Boh a nebude mlčať, oheň bude žrať pred ním, a vôkol neho bude náramná víchrica... A nebesia budú oznamovať jeho spravodlivosť, lebo on, Boh je sudcom." (v. 1—6) Takéto je stretnutie človeka neumierneného s Bohom, stretnutie k súdu, ktorý príde ako oheň.

Na betlehemskej planine sa však odohralo stretnutie Boha s človekom, ktoré sa stalo počiatkom nového vzťahu Stvoriteľa a človeka — hriešnika. „V plnosti času" prichádza k človekovi Boh ako zľutovná láska. Aby bolo možné Boha-lásku spoznať, pochopiť a odovzdať seba vo viere pod jeho spasiteľnú moc lásky, prichádza Boh nie s ohňom a víchricou, ale ako človek, ako bezbranné Dieťa. Syn Boží zostupuje z neba na zem, prijíma telo a dušu z Ducha svätého a Márie Panny, stáva sa dokonalým človekom, ako sme my. V Synovi podal nebeský Otec ľuďom ruku — ponúkol im Syna svojho jednorodeného. Spolu so Synom posiela na zem i svojho svätého Ducha, ktorý po splnení Synovho poslania: vykúpenia ľudského rodu, golgotskej obeti na kríži, po jeho vzkriesení a nanebovstúpení, zostupuje na apoštolov a vytvára z nich Christovu cirkev, pokračovanie spásy pre všetkých ľudí na tejto zemi. Tak nebeský Otec Synom a Duchom svätým objíma celý svet. Je to vskutku oheň, nie však ktorý zožiera, ale lásky, ktorá premeňuje. Je to dar, ktorý sme si nijako nezaslúžili.

Preto anjel Boží najprv zbavuje pastierov, ktorí boli prvými svedkami Narodenia Syna Božieho a súčasne Syna človeka, Ježiša Christa, ich prirodze-

ného strachu. Zvestuje im „veľkú radosť". Je to radosť nie pre hŕstku vyvolených, ale pre celý svet — radosť všetkému ľudu. „Narodil sa vám dnes Spasiteľ, ktorý je Christos, Pán, v meste Dávidovom." (Luk 2, 11). Meno Pán znamená Pán Boh. Christos značí v gréčtine to isté, čo v hebrejčine Mašiáh — Mesiáš, Pomazaný Boží. Ale čo je pozoruhodné, anjel hovorí neuveriteľnú, a preto tak radostnú zvesť — „Toto vám bude znamením: nájdete nemluvniatko zavinuté v plienkach a ležiace v jasliach" (v. 12).

Pastieri pravdepodobne ako ostatný Izrael očakávali Spasiteľa vo svojej fantázii ako premocného vladára a osloboditeľa, ktorý vyvýši svoj ľud nad všetky národy. Znamením Božej lásky je bezbranné Dieťatko. Leží v jasliach, určených pre nerozumné tvory. Nie je uložené do rozkošnej postieľky a obklopené služobníctvom. Leží v žľabe pre zvieratá, je zavinutý do plienok chudobnej ženy, Matky, ktorá ho porodila v temnej jaskyni, lebo sa nenašlo medzi ľuďmi pre rodičku slušnejšie miesto. Neskoršie veriaci ľudia pochopia, že tu vlastne Boh zostúpil do temného miesta hriechu, do pekla ľudského nešťastia, zúfalstva a odcudzenia. Najprv prišiel k tým, ktorí nič na tomto svete nemali, než svoje otvorené, k láske a milosti citlivé, očakávajúce a vďačné srdce.

Dajme tomu, že by dnes k nám prišiel priateľ a povedal: Musím ti povedať niečo radostné! Iste by sme si pomysleli zrazu, že nás chce učiniť šťastnejšími. A ešte väčšia by bola naša radosť, ak by sme sa na túto dobrú správu už dlho tešili a ju netrpezlivo očakávali. Tak tomu bolo s betlehemskými pastiermi. Istotne medzi sebou častejšie rozprávali o budúcom Mesiášovi, uvažovali, aký bude, tešili sa naň, že im prinesie niečo, čo zmení ich život k radosti. Teraz je tá správa tu. Boh posiela radostnú zvesť. Po grécky sa radostná správa menuje EUANGELION. Prišla, aby nás učinila šťastnejšími, aby nás oslobodila od hriechu, prekliatia a smrti, od tých najhroznejších bied, ktoré ležia nad životom človeka a celého sveta. A táto zvesť je určená všetkým, nie len vyvoleným, ale všetkému ľudu na celej zemi. Boh obdarúval všetkých, avšak tým sa tento dar nestal niečím abstraktným. Naopak, je ľudský, ako sme my, je to Boh v človeku, Emmanuel — S nami Boh!, preto premeňuje jednotlivého človeka a činí ho blízkym Bohu a blízkym ostatným ľuďom, v ktorých poznáva bratov a sestry.

Istý spisovateľ kedysi napísal, že je strašne ťažké presvedčiť ľudí, že dielo spasenia človeka je už hotové. Uznávajú síce, že prišla milosť Božia, vedia o zmierení človeka s Bohom a dúfajú, že snáď dôjdu spasenia. Ale zabúdajú, že na to je potrebné a nutné činiť tiež vlastný krok. Takýto krok učinili pastieri, keď ich anjel vyzval, aby išli do Betlehema na stretnutie s Bohom — znamením bude Dieťa v jasliach. Je bezbranný a zdanlivo zničiteľný, ako celé jeho dielo. Neuplynie dlhá doba a až sa o ňom dozvie kráľ Herodes, zošikuje proti nemu všetku zlobu. Vystúpia proti nemu nepriatelia. Pilát ho odsúdi na smrť. Nebude pochopený, ani jeho učeníci, od tých, ktorí čakajú na „iného" spasiteľa. Tak sprevádza Božieho Syna od začiatku dobrovoľné poníženie —

znak kríža, znak obeti. Ale nad ním, bezbranným bdie jeho Matka a sláva nebeského Otca.

Vianoce, pri ktorých si toto všetko pripomíname, nemali by sa stať sentimentálnou chvíľkou našich rodín, ale okamihom, kedy si hlbšie uvedomujeme udalosť Vtelenia ako dar Boží, kedy už pri pohľade na betlehemské jasle vnímame kríž Golgoty a svetlo Vzkriesenia.

Nech je to vďačnosť z hĺbky srdc, ktorá nás v tento svätý večer objíme a naplní. Nech je to radostný spev nebeských zástupov anjelských: „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj, v ľuďoch zaľúbenie!" (Lk 2, 14). Boh ukázal, že má zaľúbenie v človekovi.

Mnohé nám unikne, ale jedno by nemalo. I nám platí anjelská výzva: i nám daroval Boh lásku, zaľúbenie, „blahovolenie". Pastieri na to našli správnu odpoveď: „Nože, poďme až do Betlehema, a vidzme, čo sa to stalo, čo nám oznámil Pán!" (v. 15). Toto ich rozhodnutie si musíme povedať i my. Nestačí vypočuť radostnú správu. Treba byť činiteľom viery. Spasiteľný dar vyžaduje

aj z našej strany aktivitu. Z nej sa rodí stretnutie, zo stretnutia poznanie a skúsenosť viery. Kto ju má, stáva sa svedkom, ako boli Betlehemčania. A stáva sa i zvestovateľom, ktorých milosť stretnutia už neopustí. „Pastieri sa navrátili oslavujúc a chváliac Boha za všetko, čo počuli a videli, tak ako im to bolo hovorené." (v. 20).

Oslávme i my, bratia a sestry, drahí čitatelia, veľkosť Božieho divu a radostne zaplesajme spolu s anjelskými chórmi v sviatok Narodenia spevmi, ako nás ich učí spievať a jasať a sláviť Boha naša svätá apoštolská pravoslávna cirkev: „Christos raždajetsja, slávite! Christos sa rodí, oslavujte ho...". Nech i pre nás i celý svet zavládne pokoj na zemi, požehnaný mier, ktorý priniesla Božia sláva z výsosti.

Prot. dr. Pavel Aleš

Zima

„Chváľ svojho Boha, Sion!... On dáva sneh ako vlnu, rozsýpa inovať ako popol. Ako omrvinky chleba zhadzuje svoj ľad, ktože obstojí pred jeho mrazom? Zosiela svoje slovo, roztápa sa všetko: zaveje svojím vetrom a vody sa valia" (Žalm 147, 1,5—7).

Aké prekrásne vyobrazenie zimy, s jej snehami, mrazmi a inovaťou: hľa, obraz prírody v zimnom období, vykreslený Bohom inšpirovaným kráľom a prorokom Dávidom a to tak živo a verne, akoby kreslil prírodu nie svojej rodnej svätej zeme, kde sám žil a kde zima takmer nie je, ale zimu u nás. A tak i sneh i mráz i inovať sú nám všetkým dobre známe. S akou radosťou po dlhej, vlhkej, daždivej jeseni, po neschodnom blate vítame prvý sneh, sneh biely, nežný, jemný, mäkký, trblietavou prikrývkou odievajúci spiacu prírodu. S akou radosťou sa tešíme tomuto nádhernému šatu, ktorým inovať zdobí naše lesy, záhrady i polia i samotné naše príbytky, zdobiac ich akoby vzácnymi diamantami a pestrými kameňmi, ktoré žiaria a trblietajú sa pri jasnom žiarivom svetle zimného slnka tisícimi kvetmi. S akým pôžitkom vdychujeme čerstvý, čistý, mrazivý vzduch! Vtedy náš dych je ľahší, i zdravšie sa cítime: a tak s nástupom novej zimy tešíme sa na túžobne očakávanú milosť Božiu. „Sláva Ti, Hospodine, že si nás obdaril novým snehom", zvoláva bohabojný kresťan, vyjdúc v ranných hodinách na priedomie.

Áno, pravdu vraví ten kresťan, ktorý verí, že sneh nám Pán Boh zosiela. Veď i kráľ Dávid to potvrdzuje: „Chváľ svojho Boha, Sion!... On dáva sneh ako vlnu..." Sneh, to je opravdu dar Boží, milosť Božia pre nás všetkých. Bez neho by naša zem hlboko zamrzla a mráz by zničil všetky semená, všetky plochy zasiate ozimným osivom. Sneh v tomto prípade slúži ako teplý odev zeme a pôdy v chladnom období zimných mrazov. Pekne zrovnáva kráľ Dávid sneh s vlnou — s nežnou, mäkkou, bielou vlnou, zobratou z oviec. Zem v zimných mesiacoch spí, odpočíva, zmožená a vysilená letnou námahou a prácou, spia i zasiate plochy, lúky a sady, slovom usnula celá príroda akoby mŕtvym snom, a hľa, múdry a milosrdný Hospodin ochraňuje ju spiacu a starostlivo oblieka a pokrýva snehom akoby odevom, ako ochranou, pred krutými mrazmi. Bez tejto predivne utkanej rizy by nielen zrná a mladé slabé rastlinky zahynuli, ale i samotné stromy a ich korene by utrpeli od chladu a krutých chladných vetrov, pod snehom si niektoré rastliny uchovávajú i svoju zeleň. Takto premúdro je toto všetko v prírode Bohom usporiadané. Nuž preto „chváľ svojho Boha, človek, lebo On dáva sneh ako vlnu."

Voľakto však povie: Na čo dobré slúži nám táto zima, jej mrazy a chladné dni a noci? Nebolo by pre nás lepšie večné leto so svojím ustavičným teplom, ako to je v teplých krajoch, kde sneh temer nepoznajú?

Pre každú oblasť, krajinu, pre každé miesto na našej zemeguli určil Boh počas roka v živote prírody svoje zákony a poriadky. Zemeguľa je všemohúcim Bohom tak usporiadaná, že v jedných krajinách je večné leto, kým v iných zas leto je zamieňané zimou. Samotná pôda týchto letných krajín nepotrebuje odpočinok, naproti tomu pre pôdu u nás je tento odpočinok nevyhnutný. Bez neho by sa živiny v pôde vyčerpali, úrodnosť by klesla na minimum, nuž práve v tomto zimnom období náš Stvoriteľ obnovuje jej sily pre úrodu v nastávajúcom roku. Jesenný dážď, zimný sneh a jarné oteplenie nasledujúce za sebou dopomáhajú rozkladu rôznych ostatkov rastlín a živočíchov a takto vytvorený humus slúži ako hnojivo pre pôdu. I samotný sneh podporuje hnojenie pôdy. Nie nadarmo starí ľudia postrehli, že keď v zime je veľa snehu, možno v lete očakávať bohatú úrodu. V jarnom období zas sneh kypří pôdu, odplavuje z nej rôzne nečistoty. Takýmto spôsobom, keď my počas zimných mesiacov spokojne odpočívame od letných prác, Hospodin nebadane bez nášho pričinenia, námahy a práce pripravuje naše polia a lúky pre budúcu úrodu.

Avšak obnovuje sa v zime iba samotná zem? Ako živočíchy tak aj ľudia majú osoh z chladných zimných mesiacov. Kto necítil počas letných horúčav na svojom tele akési ochabnutie, malátnosť a zoslabnutie? Naproti tomu v zime sa cítime zvyčajne silnejší, svieži a čulí. Nuž preto zvelebujme, vďaku vzdávajme a oslavujme Boha, nášho Stvoriteľa a Otca nebeského, ktorý „dáva

sneh ako vlnu, rozsýpa inovať ako popol". Veď v sypkom snehu, metelici či páperovitej inovati posiela nám Boh svoje nebeské požehnanie. Zvelebujme preto svojho Stvoriteľa, ktorý „ako omrvinky chleba zhadzuje svoj ľad", ako manu, ktorú posielal Židom v púšti, a ktorá pripomínala ten ľad — inovať . . .

Blahodarné zimné mrazy slúžia i na to, aby očisťovali vzduch od nákazlivých výparov. „Ktože obstojí pred Jeho mrazom?" Ako vieme z nedávnej minulosti, rôzne nákazy a infekcie sa oslabovali práve v týchto zimných mesiacoch. A tak v chladnom vánku zimných mrazov pociťujeme múdru a všeblahú lásku Božiu k nám, Jeho stvoreniam.

Zahľadme sa však pozornejšie na tie snehy, na tie peľníky inovate, ktoré tak jasne blýskajú sa a jagajú na slnci. Aká je to predivná nádhera v usporiadaní týchto rôznorodých hviezdičiek a krížikov, tak štedro rukou Otca nebeského zo snežných mrakov rozsýpaných po zemi. Žiaden umelec nemôže ani čo len pomyslieť na zobrazenie takejto nádhery! Všetko je múdro prispôsobené svojmu účelu: bez týchto páperovitých a mäkkučkých krídielok by sneh ležal na zemi v hustej nepriepustnej ťažkej vrstve, medzi nimi by nebolo miesta pre vzduch, ktorý dáva teplotu tejto kyprej pokrývke zeme. Bez nich by sa páperie inovate neudržalo na rastlinách, bez nich by sa sneh topil len veľmi pomaly . . . A keď sa zahľadíme na tie nedozierne snehové planiny, na tie hlboké záveje a hrubé ľady riek a jazier, nevdojak si pomyslíme: koľko treba tepla, aby sa to všetko roztopilo a premenilo na vodu! Avšak u Boha je všetko pripravené: príde túžobne očakávaná jar a On „zosiela svoje slovo", svoje Božské slovo a „roztápa sa všetko: záveje svojím vetrom" — teplým, južným jarným vetríkom — „a vody sa valia . . ." A tak počas dvoch-troch týždňov neostane ani stopa po týchto závejoch a snehových plániach a ku dňu svetlého sviatku Vzkriesenia Christovho vstáva z mŕtvych oživená príroda: po dolinách tečú jarné potôčiky, polia a lúky sa zazelenajú, les sa oblečie v nový šat a na slávu Božiu zanôtia okrídlení speváci — vtáčkovia Boží . . . Spievajme s nimi i my, rozumní tvorovia Boží a zvelebujme Hospodina, svojho Boha. „Ak by ste našli človeka, — hovorí istý múdry učiteľ —, ktorý by nemal predstavu o premenách ročných období a priviedli by ste tohto pútnika v zime do záhrady a ukázali mu obnažené stromy a vyprávali mu o tej nádhere, do ktorej sa v jari oblečú, vtedy by sa namiesto odpovede iba zahľadel na vás a usmial by sa: takým neuskutočniteľným snom by sa mu javili vaše slová! No obnažené halúzky stromov s presvedčením mi hovoria: ‚My ožijeme, pokryjeme sa lístím, kvetami a plodmi: či snáď neožijú suché kosti ľudské v čase svojej jari, v deň všeobecného vzkriesenia?' Aj oni ožijú, odejú sa iného dokonalejšieho a osláveného tela a tak v novej podobe vstúpia do nového života. Tak ako stromy, ktoré nevydržia kruté mrazy a po vyschnutí sa v jari stínajú na palivo, tak aj hriešnici, ktorí zanechali Boha, budú hodení do ohňa neuhasínajúceho . . ." (Spisy bisk. Ignatija, I. diel).

Takto zima a za ňou nastávajúca jar poúčajú nás o pravdách vzkriesenia mŕtvych. Boh je všemohúci, On všetko môže, zázrakov u Neho nieto. No pre nás aj jarné vzkriesenie prírody je zázrakom prenádherným, zázrakom Božím, na ktorý my, žiaľ, niekedy hľadíme ľahostajne, nevšímavo! . . . Prečo tá ľahostajnosť? Či snáď nie preto, že aj naša duša usnula mŕtvym snom bezstarostnosti a ľahostajnosti, ako spia v zime tie bezduché stromy? Či snáď nie preto, že naše srdcia ochladli v láske k svojmu Bohu Stvoriteľovi, ako chladné stuhnuté vody v riekach? Zobuď sa, duša v driemotách, otvor oči! Hľaď na zázraky Božie a modli sa! Modli sa skrúšene svojmu Stvoriteľovi, aby i teba omyl vodou kajúcnych sĺz a obielil ako sneh podľa svojich slov: „Ak sú vaše hriechy ako šarlát, môžu zbelieť ako sneh . . ." (Izaiáš 1, 18).

Z „Trojických listov"
pripravil prot. P. Kormaník

CHRISTOS RAŽDAJETSJA! K slávnemu sviatku Christovho Narodenia dovoľujeme si zaželať všetkým našim čitateľom radostné prežitie osláv narodenia betlehemského Dieťaťa, Spasiteľa nášho Isusa Christa. Nech mier onej zázračnej noci naplní naše duše nielen počas tohtoročných sviatkov, ale nech nás sprevádza i v celom budúcom roku 1981. Do nového roku vykročme s Božím požehnaním pod vedením našej milovanej pravoslávnej cirkvi. Prajeme všetkým, aby sa im darila ich práca v prospech vlasti a cirkvi pravoslávnej, prajeme im veľa šťastia osobného i rodinného, pevné zdravie a úspech.

SLAVITE JEHO!

Redakcia

Svätý Gregor Teológ

Okolo roku 356, keď sa sv. Gregor vracal domov cez Konštantínopol, náhodne sa stretol so svojím bratom Cézarom, ktorý študoval v Alexandrii medicínu a iné vedy. Cézar bol tiež kresťanom, ale jeho láska k Bohu sa nerozvinula do tej miery ako u sv. Gregora. Chcel žiť vo veľkom meste, preto odišiel z domu a v Konštantínopoli sa stal lekárom na cisárskom dvore počas panovania cisára Konštancia a toto postavenie si zachoval i za cisára Juliána, ktorý bol odporcom kresťanstva. Preto si brat sv. Gregora dával pozor, aby sa neprenáhlil so svojím vyznaním viery.

Až raz sa stalo, že Cézar vyznal svoju vieru pred cisárskym dvorom slovami, že vždy bol a zostane kresťanom, čo bolo v dôsledku pôsobenia sv. Gregora, ktorý chcel takto vplývať na cisára prostredníctvom svojho brata, keďže sám žil utiahnuto. Chcel však žiť tak, aby raz všetky svoje vedomosti zložil k nohám Božím ako svoj dar...

Keď sa sv. Bazil Veľký oboznámil so životom v Egypte a Sýrii, usadil sa v mestečku Anisy, ležiacom na pobreží rieky Iris v Ponte. Odtiaľ písal sv. Gregorovi a pripomínal mu sľub, ktorý si dali v Aténach a opisuje pomery v Ponte: „...Tu Pán Boh ukázal mi miesto, ktoré zodpovedá môjmu vkusu tak, že také som si pre svoj pustovnícky život už dávno želal nájsť. Je tu vysoká hora s mohutným lesom a mnohé priezračné potôčiky, pod horou prekrásna rovina, neustále živená vodou z horských potôčikov. Ani ostrov Kalypso, o ktorom píše Homér, že je vrchol krásy, nemôže sa rovnať s touto nádherou... Môj príbytok je postavený na druhom vrchu tak, že rovina sa rozprestiera pred mojím pohľadom. A vidím i tečúcu rieku, ktorá obsahuje mnoho rýb... Najviac si cením toto miesto preto, že okrem všetkých plodov mi poskytuje to najcennejšie, to je kľud. Cez tento kraj neprechádzajú žiadni ľudia okrem poľovníkov..., pasú sa tu stáda jeleňov".

Miesto, kde žil sv. Gregor bolo pre sv. Bazila predmetom neustáleho výsmechu. Preto sv. Gregor odpovedá na spomínaný list: „Smej sa, koľko chceš, mne je to jedno. Príjemné mi je všetko, čo pochádza od teba. Nadšený som svojím Pontom i pontskou hmlou i tou miestnosťou, vyhovujúcou iba vyhnancom. A tiež s rovinou, neprichádza mi to ináč nazvať, ako domovom krýs, ktoré majú pyšné názvy: monastier, voľná chvíľa...".

V ďalších listoch vysvetľuje, prečo musel zostať pri rodičoch. Sľúbil však sv. Bazila navštíviť v jeho raji, čo aj čoskoro urobil. Tu spolu žili potom odtrhnuto od sveta, veľmi ťažko, ale neskôr na to radi spomínali.

(pokračovanie)

I. Belejkanič

Výzvy Svetového parlamentu národov za mier

Národy sveta sú znepokojené. Nebezpečenstvo svetovej jadrovej vojny sa nikdy nejavilo tak ostro. Zvyšovanie počtu jadrových zbraní, hromadenie arzenálov smrti dosiahlo kritickú hranicu. Ďalšie pokračovanie tohto procesu stavia ľudstvo pred nebezpečenstvo zničenia.

„Nová jadrová stratégia" je zákerný podvod na národoch, ktoré sa usilujú presvedčiť o možnosti vedenia obmedzenej alebo lokálnej jadrovej vojny bez jej rozšírenia na globálnu jadrovú katastrofu. Kategoricky odmietame túto nebezpečnú, neľudskú doktrínu!

Národy celého sveta, ktoré za cenu obetavého boja už viac ako tri desaťročia nepripustili rozpútanie svetovej vojny a venovali toľko síl v mene odzbrojenia a uvoľnenia, odmietajú sa zúčastniť na týchto zámeroch. Žiadajú zastaviť narastanie zbrojenia, skončiť s aktami agresie a vojenského vydierania, odstrániť hrozbu jadrovej vojny.

Vyzývame k súdnosti a poctiu zodpovednosti politických a štátnych činiteľov, obraciame sa na vlády.

Odmietnite nové programy zbrojenia! Zastavte výrobu všetkých druhov zbraní hromadného ničenia — raketojadrových, neutrónových, chemických a akýchkoľvek iných!

Obmedzte vojenské zásoby! Zakážte jadrové zbrane!

Obraciame sa na všetkých, ktorým je mier drahý: dnes nestačí prejaviť znepokojenie! Nestačí zvoniť na poplach! Je v silách národov ubrániť mier — ich popredné právo! Treba konať!

Nech nezvyčajnou silou zaznie náš hlas! Zastavíme tých, ktorí sa snažia zvrhnúť mier do priepasti! Odstránime všetko, čo nás delí! Spojíme sa v boji za odvrátenie hrozby jadrovej vojny!

Komuniké komisie pre ľudské práva RZ KMK v ČSSR

Komisia pre ľudské práva Regionálneho združenia Kresťanskej mierovej konferencie v ČSSR sa zišla v dňoch 17. a 18. septembra 1980 na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove po zasadnutí medzinárodného sekretariátu KMK v Bratislave, aby pokračovala vo svojej práci v kontexte s plánovaným zasadaním Výboru pre pokračovanie v práci KMK (Eisenach, 13.—18. októbra 1980) a v kontexte príprav na konferenciu signatárskych štátov helsinskej dohody v Madride (november 1980). Na zasadnutí komisie sa zúčastnilo 21 členov členských cirkví a náboženských spoločností RZ KMK. Zasadnutie otvorili pobožnosťou Vratislava Štěpánka, farára cirkvi československej husitskej, na text 1 Tim 2, 4. Potom vypočuli účastníci referát prof. dr. Karola Gábriša Cesta k Madridu, prof. dr. Jozefa Smolíka Ľudské práva a sociálna spravodlivosť a informáciu doc. dr. Jaroslava Šuvarského, kancelára cirkvi pravoslávnej, o prípravách na zasadnutie VPP v Eisenachu. Ďalšie referáty z komisie predniesli Miroslav Kýška, tajomník GBÚ slovenskej evanjelickej cirkvi a. v. na tému Vzťah medzi individuálnymi a sociálnymi právami, docent Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Milan Gerka Antropologické motívy v otázke ľudských práv a konsenior českobratskej cirkvi evanjelickej Emanuel Huml O prioritách ľudských práv. Rokovaniu predsedali dekani bohosloveckých fakúlt prof. dr. Karol Gábriš a prof. dr. Jozef Smolík.

Na druhý deň zasadania sa členovia komisie zúčastnili na pravoslávnej pobožnosti vo fakultnej kaplnke. Potom prijali komuniké a list predsedníctvu Regionálneho združenia KMK, obsahujúci odporúčanie pre ďalšiu prácu komisie a podnety pre zasadanie VPP KMK v Eisenachu. Komisia rokovala o ďalších študijných témach členov komisie.

Vedenie komisie vyslovilo vďaku J. P. Nikolajovi, biskupovi prešovskému, a J. P. Nikanorovi, biskupovi michalovskému, ktorí osobne pozdravili zasadanie komisie, a dekanovi Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove, prof. dr. Štefanovi Pružinskému za milé pohostinstvo, ktoré bolo vzácnou príležitosťou na upevnenie ekumenických stykov.

Účastníci posúdili kladné i záporné stránky terajšej situácie a konštatovali, že väčšina cirkví a ich členov i ekumenické grémiá dokázali odolať pokusom o obnovu „studenej vojny" a neprepadli hystérii, ktorú vyvolávajú niektoré kruhy na západe.

Členovia komisie súhlasia s hlasmi za pokračovanie procesu uvoľnenia, za odzbrojenie a prehĺbenie dôvery. Ohrozenie procesu uvoľňovania a prehlbovania dôvery vidia členovia komisie v zámerne vyvolávaných konfliktoch v rôznych častiach sveta (napr. v Bolívii, Salvadore, Chile, v južnej Afrike a na Blízkom Východe, v juhozápadnej Ázii). Za zvlášť nebezpečné ohrozenie pokladajú direktívu amerického prezidenta Cartera č. 59 o tzv. „obmedzenej nukleárnej vojne" a rozhodnutie NATO umiestniť rakety stredného doletu v Európe.

Na tomto pozadí vyzdvihuje komisia mimoriadny význam konferencie v Madride a očakáva, že budú vypočuté hlasy ekumenických grémií, parlamentu národov v Sofii, zasadnutia VPP v Eisenachu a hlas verejnej mienky, budú rozhodným krokom k uskutočneniu helsinských dohôd v celom ich rozsahu.

Preto podporuje zásady seminára KMK v Budapešti (máj 1980) a vyhlásenie konzultácie Konferencie európskych cirkvkí v El Escoriale (jún 1980) v ktorých sa cirkvám odporúča dôsledne požadovať zastavenie pretekov v zbrojení, ratifikáciu SALT II, úplný zákaz nukleárnych pokusov a chemických zbraní, pokračovanie rokovaní vo Viedni, vytvorenie stálej štruktúry pre informácie a výmenu názorov v oblasti helsinských dohôd a dôsledné presadzovanie mierovej výchovy. Nedeľa 9. novembra, plánovaná na podporu konferencie v Madride, má byť priamym prejavom túžby kresťanov dôsledne realizovať závery v Helsinkách, aby sa mohol konať európsky kongres o odzbrojení.

V pozadí boja za spravodlivosť, za odstránenie rasizmu, nový svetový hospodársky poriadok, vyniká závažnosť cirkví zasadiť sa o sociálne práva a oslobodenie utláčaných národov. Účasť na Christovej spravodlivosti smú cirkvi očakávať len vtedy, keď úsilím o sociálnu spravodlivosť a mier vo svete vytvoria skutočné podmienky pre uplatňovanie ľudských práv. Všetky tieto aspekty života v mieri budú predmetom rokovania VPP KMK v Eisenachu s hlavnou témou „Boží prísľub a naša zodpovednosť — kresťania za uvoľnenie napätia, odzbrojenie a spravodlivosť".

Účastníci v rozhovore o bohosloveckých a praktických aspektoch spravodlivosti a ľudských práv i v spoločenstve Slova a modlitieb prijali zo Slova Božieho znovu výzvu na prosebné modlitby za mier, za pozitívne výsledky konferencie v Eisenachu i angažovanej mierovej činnosti.

List cirkvám a kresťanom

„... tým, ktorí spolu sa nami súčasne drahej dosiahli viery, pre spravodlivosť Boha nášho a Spasiteľa Isusa Christa: Milosť vám a pokoj nech bude rozmnožený cez známosť Boha a Isusa Christa Pána nášho" (2 Ptr 1,1—2).

Drahé sestry a bratia v Christu!

Výbor pre pokračovanie v práci Kresťanskej mierovej konferencie sa stretol prvýkrát od V. Všekresťanského mierového zhromaždenia (1978) v dňoch 13. — 17. októbra 1980 v Eisenachu, NDR, v mieste známom svojím spojením so životom Martina Luthera. 250 členov VPP a hostí rokovalo na základe témy „Božie zasľúbenie a naša zodpovednosť: kresťania pre vytváranie ovzdušia dôvery, zmierňovania napätia, odzbrojenia a spravodlivosť". Biblický text bol vzatý z 1. Tim 2,4.

Veríme, že mierová činnosť je základnou úlohou v rámci poslania cirkvi. Jej nárok na nás nie je ani príležitostný ani povrchný, ale vyžaduje neustále svedectvo a službu zapálenú pre vybudovanie spravodlivosti a životaschopného svetového poriadku.

*

Hlboko nás znepokojuje zhoršujúca sa situácia v treťom svete. Uvedomujeme si neúspech prvej dekády OSN pre rozvoj a odmietnutie bohatých krajín zmeniť nespravodlivý svetový hospodársky poriadok. Hlad, bieda a utrpenie sú urážkou, ale aj naliehavou výzvou pre nás všetkých.

Spoznávame nebezpečné zhoršenie v oblasti zmierňovania napätia v medzinárodných vzťahoch a narastajúcu hrozbu jadrového zničenia a sme nimi hlboko otrasení. Chceme povedať „nie" takému potenciálne apokalyptickému vývoju.

Sme presvedčení, že žiadny národ na svete nemá za žiadnych okolností právo použiť jadrové zbrane. Veríme, že sama skutočnosť príprav na vojnu sa môže stať príčinou jadrového vzplanutia.

Ľutujeme plytvania zdrojmi pri militarizácii našich hospodárstiev. Takýto vývoj vytvára medzinárodné hospodárstvo smrti. Svetové zdroje sa musia využívať na rozvoj hospodárstva života, života pre všetky Božie deti.

*

Veríme preto, že je najviac naliehavé, aby kresťania, kdekoľvek na svete, pracovali pre odzbrojenie, za mier a spravodlivosť.

Uvedomujeme si, že teraz je možné mnohonásobne zničiť ľudstvo a urobiť zem neobyvateľnou. „Tretia svetová vojna príde. Nikto to nemôže zastaviť. Žiadny človek a žiadna moc ju nemôže odvrátiť". — To je hlas pokušiteľa.

Odzbrojenie je zložitým bludiskom technických a medzinárodne právnych problémov, historického vývoja a diplomatických činov. Je predmetom protichodných štúdií, výziev, správ a článkov. „Nik tomu už nemôže rozumieť. Nik nebude schopný dosiahnuť opatrenia, smerujúce k ozajstnému odzbrojeniu". To je opäť hlas pokušiteľa.

Súčasná vojenská technika vedie niektorých vojenských stratégov k pokušeniu, aby robili falošné uzávery, že „nukleárne vojny môžu byť obmedzené a že je možné ich vyhrať postupným používaním odstrašujúceho potenciálu". To je opäť hlas pokušiteľa.

Je to hlas pokušiteľa, keď tí, ktorí sa usilujú o mier a o odzbrojenie, o sociálnu spravodlivosť a oslobodenie, sú označovaní za rušiteľov mieru, a to tým viac, ak preukazujú oddanosť princípom rovnosti a bezpečnosti.

Kedykoľvek tretí svet bojuje za svoje oslobodenie a stavia sa za mier, bohaté mocnosti to pokladajú za „znásilňovanie" ich tzv. „životných záujmov". To je tiež hlas pokušiteľa.

*

Počúvame Božie zasľúbenia. Odmietame hlasy pokušiteľa a prijímame zodpovednosť za prelomenie bludného kruhu zastrašovania, beznádeje, rezignácie a pasivity.

I. „Boh zasľubuje a my odpovedáme myšlienkami, slovami a činmi. Boh nás volá a očakáva našu odpoveď. Naša zodpovednosť je založená na tomto vzťahu" (biskup Leich). Prijímame zasľúbenie Isusa Christa. Boh sa stal človekom zo solidarity s ľuďmi spôsobil záchranu svojou milosťou. V našej odpovedi na Boží čin budeme túto solidaritu žiť ako spoločenstvo (koinonia), plnosť (pleroma) a lásku (agape).

Kdekoľvek rokujeme v solidarite s ľuďmi, ako Parlament národov v Sofii, ktorým ide o dosiahnutie spravodlivosti, o prehlbovanie dôvery a víťazstvo oslobodenia, tam lámeme tento bludný kruh. Božie víťazstvo nad hriechom a smrťou na kríži a vo zmŕtvychvstaní Isusa Christa nám dáva dôvod na to, aby sme sa aktívne angažovali v práci pre budúcnosť mieru a spravodlivosti.

Cirkvi stoja pred dvoma výzvami. Na prvom mieste musia obrátiť pozornosť ľudí na nebezpečenstvá ukryté v nadvláde medzinárodných korporácií, ktoré pod kepienkom hospodárskeho rozvoja ovládajú chudobnejšie národy, aby dosiahli svoje sebecké ciele. Cirkvi majú tiež reagovať na potreby chudobných a hladných na tomto svete. Môže byť spravodlivosť a mier v spoločnosti, kde sú ženy utláčané, kde roľníci nemajú pôdu, kde sa robotníci nemôžu ani dvakrát za deň najesť, kde mladí ľudia nemôžu nájsť prácu a kde milióny ľudí žijú bez domovov? Cirkvi sa musia stať citlivými k týmto sociálne-hospodárskym zlám.

II. Božie zasľúbenie nás vyzýva k zodpovednosti za to, že Božie dobré stvorenie nebude zničené.

Prijímame toto zasľúbenie. Pritom neprehliadneme to, že mierové štruktúry, ktoré vznikli v sedemdesiatych rokoch, sú doposiaľ krehké.

Je zrejmé, že tieto štruktúry, ktoré sa rozvinuli v ovzduší zmierňovania napätia, nie sú natoľko pevné, aby nemohli byť ohrozené silami destabilizácie a konfrontácie.

Odmietame každý povrchný optimizmus. Priznávame sa však ku kresťanskému optimizmu, ktorý je „optimizmom nádeje".

Je dôležité, aby sme rešpektovali naše rozdielne pozície v jednotlivostiach, avšak objavovali to, čo nás spája v podstatných otázkach mieru, spravodlivosti a oslobodenia a realizovali to tvorivou spoluprácou.

Sme volaní, aby sme sa modlili a pracovali

— za zastavenie vývoja, výroby a použitia atómových zbraní a iných zbraní masového ničenia
— za dobré výsledky pokračovacej konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe, ktorá sa bude konať v Madride
— za ratifikáciu SALT 2
— za pokračovanie rozhovorov vo Viedni o obmedzení zbrojenia
— za zvolanie konferencie o vojenskom zmierňovaní napätia v Európe
— za vytváranie atmosféry dôvery vedúcej ku konkrétnym krokom v prospech zmierňovania napätia a odzbrojenia
— za oslobodenie všetkých utláčaných ľudí a za spravodlivosť, bez ktorej nemôže byť žiadny skutočný mier.

III. V Eisenachu sa nám stalo jasným, že, — vzhľadom na našu zodpovednosť vo svete a za svet ako odpovedi na Božie zasľúbenie — všetko závisí teraz na udržaní princípov politiky zmierňovania napätia, ktoré nemôže byť oddelené od boja za spravodlivosť a oslobodenie.

Dvadsať rokov pred koncom tisícročia, keď budeme sláviť 2000. výročie narodenia nášho Pána Isusa Christa, ktorý nás konfrontoval s Božím zasľúbením a našou zodpovednosťou, budeme súdení podľa toho, či sme spoluvytvárali svet v mieri (šalom), svet bez vojny, svet kde sídli spravodlivosť.

Voľba, pred ktorou stojíme, je jednoduchá. Je to voľba medzi životom a smrťou. Ako kresťania sa musíme spojiť so všetkými rozumnými ľuďmi dobrej vôle. Spolu s nimi a s našimi predchodcami, prorokmi a svätými, volíme život, život pre celé ľudské spoločenstvo. Je to tento život sveta, za ktorý Boh dal svojho Syna, aby jeho život triumfoval nad našou smrťou.

„Pozdravte sa navzájom bozkom lásky. Pokoj vám všetkým, ktorí ste v Christu Isusovi" (1 Ptr 5,14).

Rev. dr. L. Miřejovský
generálny tajomník

Biskup dr. Károly Tóth
prezident

dr. Filaret
metropolita kyjevský
a haličský,
predseda VPP

Na našu pravoslávnu cirkevnú tlač darovali:

Pravoslávni veriaci zo Svidníka 100.—, rodina Timkova, Michaľany okr. Trebišov, 50.—, Juraj Jenčík, Kravany, 50.—, Pavol Kornecký, Michaľany, 50.—, pravoslávni veriaci, Michaľany, 230.—, Ján Choma, Michalovce, 100.—, Andrej Rozkoš, Nižný Mirošov, 100.—, Pravoslávny farský úrad Brusnica, 200.—, Mária Čabalová-Tkáčová, Brusnica, 50.—.

Všetkým darcom na našu tlač čo najsrdečnejšie ďakujeme. Pán Boh zaplať!

Kňazské jubileum

D. o. prot. Eliáš Sovič, správca farnosti Ladomirová, okres Svidník, dňa 30. októbra 1980 sa dožil 20 rokov odo dňa vysviacky na pravoslávneho duchovného.

Menovaný o. Eliáš sa narodil 8. 10. 1939 v Šarišskom Jastrabí v rodine maloroľníka. Bohoslovecké štúdium ukončil na našej Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove. Za dobu 20 rokov svojho kňazského pôsobenia účinkoval na farnostiach v Havaji, Vislanke, Lutinej a od roku 1978 je správcom farnosti Ladomirová, okres Svidník. Ako jediného syna rodičia neváhali pri rozhodnutí, aby ich syn stal sa pravoslávnym duchovným, a tak s láskou vykonával vznešené poslanie kňaza. Za dobu svojho účinkovania o. Eliáš sa snažil povznášať duchovný život medzi svojimi veriacimi, s ktorými nažíval v láske, porozumení a svojím pričinením sa staral o zveľaďovanie farských budov a chrámov. Najväčšiu snahu a lásku k cirkvi prejavil v období, keď bol správcom farnosti Lutina, ktorú farnosť obsluhoval 10 rokov dochádzkou z rodnej obce. Snažil sa z malej kaplnky na Hôrke vytvoriť dôstojný bohostánok ako pre svojich veriacich, tak pre všetkých tých, ktorí na chrámový sviatok tu prichádzajú na tradičné mariánske bohoslužby. Teraz je d. o. Eliášovi znova zverená do dušpastierskej činnosti jedna z farností, kde sa pravoslávie začínalo utvrdzovať ešte po prvej svetovej vojne. V tamojšom chráme sú umiestnené ostatky viacerých svätcov, a preto aj tu na sviatok Sťatia hlavy Jána Krstiteľa prichádzajú so zbožnosťou veriaci z blízkeho i ďalšieho okolia poklaniť sa im.

Do ďalšieho života o. Eliášovi želáme, aby statočne ochraňoval dedičstvo pravoslávnej cirkvi a v plnom zdraví sa staral o svoju vlastnú rodinu a zverenú mu duchovnú pastvu.

Na mnohaja i blahaja lita!

ARCHIJEREJSKÉ BOHOSLUŽBY

● Preosvietený vladyka Nikolaj v mesiaci októbri slúžil sv. liturgiu v katedrálnom chráme sv. Alexandra Nevského v Prešove spolu s prešovským duchovenstvom v dňoch 5. a 19. októbra.

EXKARDINÁCIA A PRELOŽENIE

● D. o. prot. Michal Dandár bol po exkardinácii a po uvoľnení zo služieb ruskej pravoslávnej cirkvi preložený z Drážďan (NDR) do Levoče, okr. Spišská Nová Ves s účinnosťou od 1. augusta 1980.

● Na základe štátneho súhlasu d. o. prot. Michal Dandár, správca farnosti Levoča, bol Preosvieteným vladykom Nikolajom ustanovený za okresného arcidekana pre okres Spišská Nová Ves, Banská Bystrica a Poprad od 1. novembra 1980.

PRELOŽENIE

● Na základe predchádzajúceho štátneho súhlasu bol Preosvieteným vladykom Nikolajom preložený d. o. Šimon Oprondek, z farnosti Medvedzie, okr. Svidník na farnosť Becherov, okr. Bardejov, a to s účinnosťou od 1. novembra 1980.

POSVIACKA CHRÁMU

● Dňa 12. októbra 1980 Preosvietený vladyka Nikolaj v sprievode prot. M. Kernaševiča, riaditeľa ÚER v Prešove, navštívil farnosť Mikulášová, okr. Bardejov. Po vrelom privítaní dievčatami s kyticou živých kvetov, kurátorom s chlebom a soľou ako aj d. o. prot. Jurajom Rychvalským Jeho Preosvietenosť vladyka Nikolaj spolu s duchovnými z blízkeho okolia posvätil tamojší chrám po vonkajšej oprave a odslúžil sv. liturgiu pri príležitosti chrámového sviatku v česť Pokrovu Presvätej Bohorodičky. Odpustovú kázeň predniesol prot. Michal Kernaševič. Po sv. liturgii za usilovnú prácu pri oprave chrámu poďakoval sa br. kurátorom i všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na oprave chrámu Preosvietený vladyka Nikolaj — (farnosť je zatiaľ neobsadená) — a odovzdal kurátorskému zboru pochvalný diplom. D. o. prot. Ján Lakata, okr. arcidekan z Bardejova, poďakoval sa Preosvietenému vladykovi Nikolajovi za posvätenie obnoveného chrámu a všetkým duchovným za účasť na posviacke a na bohoslužbách. Po večierni, počas ktorej bolo myrovanie a po obchôdzke okolo chrámu ako aj po tzv. „mnoholitstvii" Jeho Preosvietenosť vladyka Nikolaj udelil prítomným svoje arcipastierske požehnanie.

CHRÁMOVÝ SVIATOK

● Dňa 26. októbra 1980 farnosť Petrovú, okr. Bardejov pri príležitosti chrámového sviatku navštívil Preosvietený vladyka Nikolaj v sprievode prot. Michala Kernaševiča, riaditeľa ÚER v Prešove. Preosvieteného vladyku Nikolaja privítalo dievčatko s kyticami pekných ruží, kurátor — staroslovanským spôsobom chlebom a soľou a vo dverách chrá-

mu ho privítal miestny duchovný d. o. prot. Ján Ignác. Po privítacom ceremoniáli Jeho Preosvietenosť vladyka Nikolaj odslúžil sv. liturgiu spolu s duchovnými z blízkeho okolia, počas ktorej na malom vchode povýšil správcu farnosti na protojereja. Na evanjeliovú tému a o živote patrónky tamojšieho chrámu ctih. Paraskevy predniesol kázeň prot. Michal Kernaševič. Po sv. liturgii k veriacim peknými a povzbudzujúcimi slovami prehovoril Jeho Preosvietenosť vladyka Nikolaj. Po jeho reči odslúžila sa večiereň, počas ktorej bolo myrovanie a po nej — obchôdzka okolo chrámu s čítaním evanjelií. Po „mnoholitstvii" správca farnosti d. o. prot. Ján Ignác poďakoval Jeho Preosvietenosti vladykovi Nikolajovi, prítomným duchovným veriacim za účasť na týchto cirkevných slávnostiach ako aj darcom za dary na chrám, po čom Preosvietený vladyka Nikolaj udelil prítomným svoje arcipastierske požehnanie.

PORADA OKRESNÝCH ARCIDEKANOV

● **Dňa 16. októbra 1980 uskutočnila sa v budove ÚER v Prešove porada okresných arcidekanov, na ktorej títo podali správy za jednotlivé arcidekanáty, určili sa dáta okresných porád duchovných v jesennom období a vytýčil sa program práce na nastávajúce obdobie.**

MK

Zo života michalovskej eparchie

ACHIJEREJSKÉ BOHOSLUŽBY

● Dňa 5. októbra 1980 Preosvietený vladyka Nikanor, biskup michalovský, v sprievode o. prot. Jána Chomu, riaditeľa ER, navštívil pravoslávnu farnosť Šamudovce pri príležitosti chrámového sviatku Pokrov Presvätej Bohorodičky.

Preosvieteného vladyku Nikanora najprv privítal kurátor chlebom a soľou, deti predneseným veršami a kyticami kvetov, v chrámových dverách správca miestnej farnosti o. prot. Ján Holonič.

Archijerejskú sv. liturgiu s Preosvieteným vladykom Nikanorom spolu odslúžil mitr. prot. Peter Spišák, prot. Ján Choma, prot. Peter Semanco z Pozdišoviec, prot. Michal Fedič z Markoviec a miestny duchovný prot. Ján Holonič.

Na tému sviatku kázal Preosvietený vladyka Nikanor, ktorý na konci bohoslužieb prítomných pozdravil a blahoželal k chrámovému sviatku. Slávnostné odpustové bohoslužby boli ukončené poďakovaním sa Preosvietenému vladykovi Nikanorovi za prednesené spoločné modlitby miestneho duchovného, mnoholistvijem a arcipastierskym požehnaním.

TRADIČNÉ ODPUSTOVÉ BOHOSLUŽBY

● V nedeľu 19. októbra t. r. sa konali tradičné odpustové bohoslužby pri príležitosti chrámového sviatku Pokrov Presvätej Bohorodičky:

● Beňatina — slávnostné bohoslužby vykonal prot. Ján Choma, riaditeľ ER, za spoluslúženia prot. Jozefa Nadzama, predsedu Misijného odboru pri ER, a miestneho duchovného prot. Ladislava Fedora. Príležitostnú kázeň predniesol prot. Nadzam, na záver bohoslužieb pozdravil prítomných prot. Choma a miestny duchovný sa prítomným poďakoval.

● Niž. Rybnica — odpustové bohoslužby vykonal o. Andrej Glogovský z Osadného s miestnym duchovným o. Jánom Hatrakom. Slávnostnú kázeň na tému sviatku predniesol o. Glogovský.

Charta Svetového parlamentu národov za mier

Svetový parlament národov za mier zišiel sa v hlavnom meste Bulharskej ľudovej republiky Sofii v období, keď sa nebezpečenstvo vojny prudko zvýšilo.

Vyše 2000 účastníkov, zástupcovia rozličných masových organizácií hnutí a politických strán, vedcov, kultúrnych, cirkevných, verejných a politických osobností

— vyjadrujúc želanie a túžbu po mieri v mene svojich spoluobčanov zo 134 krajín

— hlboko znepokojení zhoršovaním svetovej situácie a stále rastúcimi tendenciami k používaniu sily alebo hrozby silou, k bojkotom a blokádam a k psychologickej vojne, ktorá otravuje medzinárodné vzťahy

— hlboko znepokojení bezuzdným rastom zbrojenia vo svete a rozhorčení nezodpovednou politikou vedúcou k ďalšej intenzifikácii hromadenia zbraní

— znepokojení skutočnosťou, že životné, sociálne, hospodárske a politické problémy sa zostrili ako výsledok rastu vojenských výdavkov,

dospeli po rozsiahlej a otvorenej diskusii o hlavných cieľoch a úlohách mierových síl v súčasnej situácii k týmto záverom:

I.

Národy majú neodňateľné právo na život v mieri

žiť v mieri je posvätným a neodňateľným právom každej ľudskej bytosti a každého národa. Mier je cenným vlastníctvom všetkého ľudstva, hlavnou podmienkou a predpokladom pokroku.

Sociálne, hospodárske a politické práva môžu byť uplatňované, len ak sa zachová právo na život v mieri.

Akékoľvek porušenie tohto posvätného práva, plánovanie, príprava a rozpútanie vojny je najťažším zločinom proti ľudstvu.

Autori tzv. „novej jadrovej stratégie", založenej na doktríne „obmedzenej jadrovej vojny", sa tak previnili voči ľudstvu. Nijaká „obmedzená", „miestna" alebo „predĺžená" jadrová vojna nie je myslitelná. Nevyhnutne vyústi do všeobecnej jadrovej katastrofy.

Vojnychtivé sily vystavujú ľudstvo akútnemu nebezpečenstvu zvýšenej eskalácie pretekov v zbrojení, oveľa nebezpečnejšieho a ničivejšieho ako doteraz. Pokusy dosiahnuť vojenskú prevahu sú nielen nezmyselné, ale i krajne nebezpečné, lebo môžu pozdvihnúť preteky v zbrojení na kvalitatívne novú úroveň, kde by sa vymykali akejkoľvek možnej kontrole.

Jadrové zbrane a všetky ostatné prostriedky hromadného ničenia musia byť zakázané.

Hlavnou úlohou je bojovať proti tomu, aby rasistické, diktátorské a reakčné režimy, ktoré ohrozujú nezávislosť susedných štátov a svetového mieru, získali jadrové zbrane.

Je naliehavo potrebné zastaviť horúčkovitú výrobu zbraní. Jedinou cestou, ako zabrzdiť preteky v zbrojení, sú rokovania na základe prísneho dodržiavania zásad rovnosti a vzájomne

vyváženej bezpečnosti. Iná alternatíva nie je!

Aby sa toto právo na mier zachovalo, žiadame:

— urýchlenú ratifikáciu a naplnenie zmluvy SALT 2 a pokračovanie rokovania o obmedzení strategických zbraní

— okamžité začatie rokovania o raketách stredného doletu vrátane systému predsunutých jednotiek

— simultánne rozpustenie vojenských aliancií a likvidáciu všetkých zahraničných vojenských základní

— obnovenie dôvery medzi štátmi, ktorá v sedemdesiatych rokoch viedla k významnému pokroku na ceste k uvoľneniu napätia.

Veľká zodpovednosť leží na účastníkoch madridskej schôdzky signatárov helsinského Záverečného aktu, pracovať v tomto duchu a prispieť pozitívne k týmto cieľom. Mimoriadnu dôležitosť by malo konkrétne rozhodnutie zvolať konferenciu o vojenskom uvoľnení a odzbrojení v Európe.

Právo na mier je právom na národnú nezávislosť

Národy žiadajú trvalý a spravodlivý mier, ktorý by im zabezpečil plné právo zvoliť si vlastnú cestu rozvoja, nastoliť sociálny a politický systém v súlade s ich želaním. Politika, ktorá sa usiluje zbaviť národy ich práv alebo ich obmedziť, je politika imperialistická. Je v rozpore s prirodzeným chodom historického vývoja a svojou podstatou reakčná.

Všetky národy musia mať rovnaké možnosti na sociálny a hospodársky rozvoj.

Odstránenie všetkým foriem diskriminácie, umelých bariér v obchode, všetkých foriem nerovnosti, diktátu a vykorisťovania v hospodárskych vzťahoch a nastolenie spravodlivých a rovnoprávnych hospodárskych vzťahov sú základnými právami ľudstva.

Politika destabilizácie proti pokrokovým režimom v rozvojových krajinách znamená skutočnú agresiu, vedenú psychologickými, hospodárskymi, politickými a inými prostriedkami, vrátane ozbrojenej intervencie. Je porušením práva na mier.

Ohniská napätia ohrozujú bezpečnosť, slobodu a nezávislosť národov v rozličných oblastiach. Súčasne vyvolávajú nové kolo zbrojenia, otravujú medzinárodné ovzdušie a podkopávajú uvoľnenie napätia.

Zasahovanie do vnútorných vecí iných štátov je v príkrom rozpore s právom všetkých národov na mier, slobodu a nezávislý rozvoj.

Nedostatok skutočného pokroku v realizácii nového medzinárodného ekonomického poriadku vyplýva z faktu, že imperialistické mocnosti a národné spoločnosti sa nechcú vzdať svojich výsadných pozícií, ako sa presvedčivo dokázalo na poslednom mimoriadnom zasadaní Valného zhromaždenia OSN.

Zhoršovanie medzinárodného napätia je zjavným návratom k starej imperialistickej politike svetovej nadvlády. Z tohto dôvodu boli rozličné oblasti sveta vyhlásené za „zóny životného záujmu" a boli utvorené „pohotovostné intervenčné jednotky", čo ohrozuje mier, národnú nezávislosť a slobodu národov.

Uvoľnenie napätia, demokracia, sloboda a sociálny pokrok

Studená vojna, nepriateľská konfrontácia a vojnová hystéria zabraňujú sociálnemu pokroku ľudstva a plnému uplatneniu základných ľudských práv a slobôd. Získavajú tým práve reakčné a agresívne sily, tie isté sily, ktoré ťažia kolosálne zisky z výroby zbraní.

Stály rast vojenských nákladov sa dosahuje na úkor pracujúceho ľudu. Zvyšuje prudkú infláciu, dane a nezamestnanosť. Skúsenosť dokázala, že militarizácia hospodárstva nielenže neutvára nové pracovné príležitosti, ale naopak ich obmedzuje a odčerpáva zo sumy z rozpočtu na zdravotníctvo, školstvo, kultúru a ďalšie sociálne potreby.

Je nevyhnutné skoncovať so zločinným obchodom výrobcov a obchodníkov so zbraňami. Premena vojenskej výroby na výrobu na mierové účely je uskutočniteľná, prospešná a vonkoncom a úplne nevyhnutná.

Existencia rasistických a fašistických diktátorských režimov, ktoré pošliapavajú demokraciu a základné práva na slobodu svojich národov, je nezlučiteľná so svedomím ľudstva. Militarizmus a medzinárodné napätie sú faktormi, ktoré utvárajú príhodné podmienky pre protidemokratické prevraty a pre zachovanie fašistických júnt a protiľudových diktátorských režimov pri moci.

Vzostup vojnovej hystérie, nenávisti k iným krajinám a všetky propagačné kampane, ktoré majú vyvolať podozrievavosť a nedôveru medzi národmi, sú v rozpore so záujmami ľudu. Hromadné oznamovacie prostriedky musia slúžiť záujmom mieru a nie záujmom vojenskopriemyselných komplexov mätením verejnej mienky lžami a dezinformáciami.

Tí, čo sú zodpovední za výchovu novej generácie, musia slúžiť ideálom mieru, priateľstva, solidarity a rešpektovania všetkých národov.

Mier je našou spoločnou spravodlivou vecou

Vojna nie je nevyhnutná. Mier môže byť zachovaný a posilnený.

Jednako nijaká krajina, nijaký národ, nijaká strana alebo organizácia to sama dosiahnuť nemôže. Len prostredníctvom spoločného boja môžeme zmariť zločinné sprisahanie proti svetovému mieru. Nie je iná alternatíva!

Nedopusťme, aby nás niekto rozdelil v spoločnom boji za prežitie ľudstva! Nech sa sila svetovej verejnej mienky plne prejaví a zastaví zločinnú činnosť tých, čo dohánajú ľudstvo čoraz bližšie k jadrovej priepasti!

Nech hlas národov zaznie ako nikdy predtým v hromadných demonštráciách, petíciách, výzvach k parlamentom a vládam, v akciách solidarity v národnom i medzinárodnom rozsahu.

Je najvyšší čas, aby ľud všetkých krajín, ktorý utvára bohatstvo tohto sveta, presadil svoj hlas na obranu mieru a budúcnosti ľudstva!

Podporme úsilie vlád, ktoré sa riadia rozumom, realizmom a dobrou vôľou a stoja zo uvoľnením napätia a odzbrojením!

Podporme úsilie hnutia nezúčastnených, ktoré so svojím veľkým antimilitaristickým potenciálom hrá čoraz aktívnejšiu úlohu pri záchrane svetového mieru!

Podporme iniciatívy OSN a ďalších medzivládnych organizácií, cieľom ktorých je zbrzdiť preteky v zbrojení, zaručiť mier a bezpečnosť všetkých národov a nastoliť nový medzinárodný ekonomický poriadok. Vyviňme všetko úsilie pre realizáciu odporúčaní mimoriadneho zasadania Valného zhromaždenia OSN o odzbrojení a za čo najrýchlejšie zvolanie konferencie o odzbrojení.

Nech Týždeň akcií za odzbrojenie v dňoch 24.—30. októbra, vyhlásený OSN, a ďalšie spoločné alebo súbežné akcie politických strán, odborov, ženských, mládežníckych a študentských organizácií, náboženských, kultúrnych a vedeckých združení potvrdia pevnú vôľu národov zabrániť nebezpečenstvu vojny!

Nech sa rok 1981 stane predjarou osemdesiatych rokov a rokom rozhodnej ofenzívy mierových síl k prelomu, ktorý by zabránil hromadeniu zbraní!